

Forfatter: Kierkegaard, Søren

Titel: Udrag fra Begrebet Angest

Citation: Kierkegaard, Søren: "Begrebet Angest", i Kierkegaard, Søren: *Begrebet Angest*, udg. af Lars Petersen ; Merete Jørgensen , Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Borgen, 1991, s. 159. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur:
<https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-kierkegaard01val-shoot-idm140698091672864/facsimile.pdf> (tilgået 23. april 2024)

Anvendt udgave: Begrebet Angest

det Nærværende» (81) og det jordiske øjeblik derfor det »Ikke-Værende» (77), det ses »som Skin og Førfængelighed, som Synd, som Sandeligheden fjernet fra Aanden, som Tideligheden glemt af Evigheden» (smst.). Derfor hedder det, at det menneske »synder [...] der blot lever i Øieblikket som Abstraktion fra det Evige» (86), jf. 138: »Angesten for Evigheden gjør Øieblikket til en Abstraktion».

Det konkrete i S.K.s synsvinkel gør imidlertid også, at han ikke mener, at det jordiske blot er til for at blive forladt, at mennesket uden videre kan lægge det bag sig og sætte kursen mod evigheden. Når han taler om, at mennesket er dyr og engel (se 141), og at denne modsigelse vækker angst (jf. 65: »hvil uhyre Modsigelse [...] at den udødelige Aand er bestemt som *genus*) – så kan denne angst ikke overvindes ved, at englen uden videre vinker farvel til dyret og dermed til synden og døden. Mennesket er skabt af Gud som dyr og engel – eller rettere sagt: det er skabt med disse anlæg indbygget i sig, og det har således også det, som psykologien kalder angst og dogmatikken arvesynd, indbygget i sig. Målet er for S.K. at nå til den tro, hvor den menneskeligt set uforståelige modsigelse mellem dyr og engel overvindes, idet troen samtidig overvinder den angst, som modsigelsen vækker, »uden at [troen] dog derfor tilintetgør Angesten, men bestandig selv evig ung vikler sig ud af Angestens Dødsøjeblik» (107). Menneskets liv på jorden er da ifølge S.K. et liv, hvor angsten og synden er en permanent udfordring for og trussel mod troen. Set fra en »fornuftig» menneskelig synsvinkel er denne troens kamp for livet håbløs og tabt på forhånd. Derfor tales der i *Frygt og Bæven* om en tro i kraft af det absurde, om en tro på, at det, der for mennesker ser umuligt ud, er muligt for Gud.

At mennesket overhovedet oplever den nævnte modsigelse, forudsætter imidlertid, at det har nået det øjeblik, hvor »Aanden bliver virkelig. Før den Tid er han ikke Dyr, men heller ikke egentlig Menneske, først i det Øieblik han bliver Menneske, bliver han det ogsaa derved, at han tillige er Dyr» (47). Derfor er angstens dybde, dvs. dybden i oplevelsen af modsigelsen mellem dyr og engel, et mål for menneskets åndelige størrelse: »jo dybere han ængstes, jo større Menneske» (141).